

kritieken

Mime en moderne dans in meesterlijk monsterpact

Theater

'Tussen' van Schweigman&. Tournee t/m 15/4. www.boukjeschweigman.nl

En toen was het donker.

Waar bevonden we ons na die desoriënterende tocht via de achterkant van het Amsterdamse theater Fracasti? De wetenschap daar met een kleine tweehonderd mensen in het pikedonker opeengepakt te staan, is van een vervreemdende schoonheid: samen, ergens, en toch ook niet-ergens, heel erg alleen. *Performers* in lichtzuilen vormen bakens. Als die *wegfaden* rest zwart en onszelf. Totdat de publiekstribune opdoemt, een vreeswekkend monster met 180 monden, maar ook de plek waar we het komende uur moeten zijn.

Deze ouverture voor 'Tussen', de nieuwe productie van Boukje Schweigman, verdiept ervarings-theater in overtreffende trap. Zoals de performers als door Scotty in hun existentie lijken te zijn *gebeamed*, zo zijn wij klaargestoomd voor een nieuwe *mindset*: het schemergebied van zijn en niet-zijn.

Schweigman omarmt het thema met filosofische bezieling, geweldig geholpen door de bewegingstaal van Kenzo Kusuda. Deze Japanse danser/choreograaf brengt contactimprovisatie in, maar ook grimmige vervreemdingseffecten uit de *butoh*, toepasselijk 'dans der duisternis'. De verbeeldingsrijke Schweigman en de intense Kusuda: mime en moderne dans in een meesterlijk monsterpact.

Het donker geeft een verzameling lichamen prijs, ook twee ziellose lappenpoppen behoren daartoe. In *slow motion* krioelt de organische massa over het speelvak, als één amorfe lichaamsklont – een Gordiaanse knoop en Möbiusband ineen. In eb en vloed van dood en leven worden uitgestoken armen weer omarmd en een lijf dat zich losmaakt, weer ingelijfd.

In een volgende scène zijn lichaamsdelen als dwaallichten: een uitgelichte hand pulkt aan de schemer, een geflexte voet trapt op het duister, de twee lappenpoppen zweven bovengronds. In een andere scène neemt stroboscooplicht hapjes uit de werkelijkheid. Dan krijgen Kusuda's eenzame erupties iets van humoristische poses uit de manga.

De slotscène is prachtig: ondanks de donkerslagen gaat de beweging dóór, maar wel op een onvoorziene manier. De linie performers, onder wie Schweigman zelf, blijkt steeds doorbroken; iemand valt, na de volgende donkerslag is zij verdwenen om na de volgende er weer te zijn. Maar de lijn is en blijft voorwaarts, richting licht – zelfs als daarvoor het publiek moet worden bestegen.

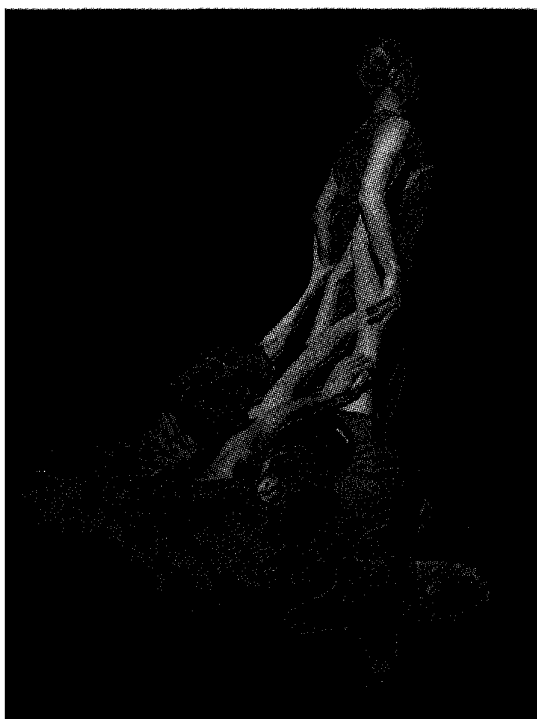
Duisternis verzwelgt maar brengt ook voort. Het licht in de voorstelling (ingenieus uitgedacht door Theun Mosk) wordt gebruikt als wapen tegen het donker, of gaat ermee in zusterlijke omstrengeling. In de tegenstelling bevindt zich de simpele, maar ook zo ware kern van de zaak: het een bestaat niet zonder het ander.

In eerdere producties als 'Wervel' en 'Wiek' focuste Schweigman op de louterende cadans van de cirkel. In 'Tussen' geeft ze dat idee een extra krachtige slinger; licht is leven en zonder donker geen licht. Eén, allen, alles, niets. De hele existentiële cirkel rond.

En toen was er licht.

Sander Hiskemuller

De inbreng van
de Japanse dan-
ser/choreograaf
Kenzo Kusuda
(staand) leidt tot
intens erva-
ringstheater.